

EDWIN WINKELS

En ze deed het

ROMAN

Uitgeverij Brandt
Amsterdam 2018

DEEL I

16 jaar geleden

Hij

Ik hang boven de plee, mijn handpalmen plakken aan de rand en mijn knieën gaan het zo begeven. Ik krijg het koud, zo zonder kleren. Alles is er al uit, maar het kokhalzen stopt niet. Als een vetgemeste gans hap ik naar adem. Een sliert zuur slijm sluipt langs mijn mondhoek naar mijn kin en blijft hangen in de baardstoppels.

De chinees van gisteren, in de Stormsteeg. De noedels liggen weer voor me, op het porseleinen platform van de pot waar alles eerst ligt te stinken tot je bent opgestaan, je eigen poep hebt bewonderd en kunt doortrekken.

De smerige slingers zijn nog intact omdat ik ze gisteravond zonder te kauwen naar binnen heb geslurpt. Ik spoel ze weg en recht mijn geradbraakte rug. Met een stuk wc-papier veeg ik mijn mond af, een velletje blijft aan mijn lip plakken. Ik krijg het er niet meer af. Ik begin te peuteren. Mijn nagels zijn te lang, sommige een beetje gebarsten. Mijn lip bloedt.

Het is de chinees niet, dat weet ik ook wel. Met Bob heb ik na het eten een fles wodka gedeeld, aangelengd met gistende jus d'orange. Om de Chinese bacillen weg

te branden, graptten we nog. Ik hou niet zo van Chinees eten. Er zitten altijd onbestemde sausjes over, dan weer zoet, dan weer zout en heel soms pittig, en die verhullen wat voor vlees erin zit. Of misschien is het wel stiekem goedkope vis. Ik lust geen vis. Ze doen er ook rare groenten door, gisteren wat groene bonen die ik nog nooit had gezien. Sugarsnaps, zei Bob. Het Nederlandse woord wist hij niet.

Ik had me door Bob laten verleiden. Uitdagen, eigenlijk. Dat ik als Amsterdammer nog nooit in de Stormsteeg was geweest, belachelijk vond hij dat. Hij overtuigde me dat de chinees daar echt heel anders was, dat die in niks leek op wat ik soms bij de indo afhaal. Ik bestelde in de Stormsteeg noedels met kip in een soep die naar parfum rook. Er waren ook echte Chinezen in het piepkleine zaakje en die slurpten. Bob en ik deden mee, wie 't het hardst kon. De Chinezen keken ons vreemd aan.

Op de middelbare school noemden ze mij het Chi-neesje. Ik was iets kleiner dan de meesten, een jaar jonger ook dan de rest van de klas omdat ik op de lagere school de tweede had overgeslagen. Mijn ogen lijken dichtgeknepen, alsof ik me altijd moet inspannen om iets goed te kunnen zien. Maar ik heb een respectabele lul, zeiden sommige meiden vrolijk verrast, dus een halve Aziaat zal ik wel niet zijn.

Mijn moeder was van de seksuele revolutie, een hippiemeisje uit de jaren zestig. Vrijgevochten, onafhankelijk, dat wilde ze ook altijd blijven. Ik heb niet kunnen bijhouden hoeveel mannen er bij ons over de vloer kwamen.

Niet een van hen was mijn vader. Ik vroeg er wel

naar, zeker als ik er een een beetje op mij vond lijken, maar ze wuifde dat steevast weg. Wie het wel was, dat wist ze ook niet. In de periode dat ze zwanger was geraakt had ze met drie verschillende mannen gevreeën; geen van hen had ze daarna ooit nog gezien.

Ze woonde in die tijd op Kreta, in een hippie-enclave waar ze een paar jaar vanuit een grot elke dag de zon in de zee had zien ondergaan. Er waren toen vooral veel Duitsers daar. De laatste hippies die je op aarde nu nog tegenkomt zijn altijd Duitsers.

Ik heb een foto van mijn moeder waarop ze met een groep jongens voor een van de grotten in een bergwand zit. Voor de ingang hangt een kleed, bij wijze van deur. Een van de jongens speelt gitaar. Hij zong bijna alleen maar liedjes van Bob Dylan, vertelde mijn moeder me, en iedereen zong mee. Daarom heeft ze mij zo genoemd. Dylan. Op de foto zit ze op de grond en leunt ze achterover tussen de benen van een van de jongens, eentje met een licht vlasbaardje en een snor. Dat is mijn vader zeker niet, zei ze me eens. Met deze jongen had ze het nooit gedaan. Op de foto ziet het er allemaal heel lieflijk uit.

Mijn moeder is al een tijdje dood. Ze heeft nooit oud willen worden. Ze rookte zich het leven uit, vooral in de winter was het in haar huis niet uit te houden. Een grauwe, stinkende wolk zweefde door de woning, een donkergele laag had zich aan het behang gehecht. Ze wilde dat haar as in die grot op Kreta verstrooid zou worden. Matala, zo heet het plaatsje, nu weet ik het weer. Ik paste ervoor, ook al was ik daar verwekt. Had ze me maar meer moeten vertellen, wat dan ook, me op een minimaal spoor van mijn vader moeten wijzen. Ze

beloofde het voor me op te schrijven, een soort testament dat ik pas na haar dood mocht lezen. Ik heb het nooit kunnen vinden. En nu interesseert het me niet meer.

Haar zus heeft haar as daarheen gebracht, mijn tante Miep uit Terschuur. Het stonk enorm in die grotten, zei ze. Hippiëes had ze niet gezien, misschien omdat het winter was, maar er lag overal poep. Mensenpoep, dat kon je ruiken, zei ze, dat stonk veel meer dan welke dierenstront ook. Zij kan het weten, ze woont naast een boerderij.

Ik pak mijn telefoon.

‘Bob?’

‘Ja.’ Bob klinkt nog zwakker dan ik me voel.

‘Ik ga niet naar de Parade vandaag.’

‘We hebben afgesproken, man.’ Bob mompelt, bijna onverstaanbaar.

‘Ik kan niet. Ik voel me hondsberoerd. Heb alles uitgekotst. De chinees. Jij niet?’

‘Nee, voel me prima. Ik slaap alleen nog half. Lekker wakker worden zo, met jouw kots. Kan het aan deze kant van de lijn ruiken.’

‘Leuk hoor.’

‘Jij dronk driekwart van de wodka op. Dan krijg je dat. Zeker met jus erbij. Zal wel zure kots zijn geweest. Hoe laat is het?’

‘Tien uur.’

‘Bwah, we gaan pas vanmiddag laat naar de Parade, of begin van de avond. Dan is het opgeklaard en voel jij je beter. Ik slaap nog even verder.’

Zij

De dag is druilerig begonnen. De zeikerige regen van gisteravond vergezelt ook het ochtendgloren; nou ja, gloren, van enig licht is geen sprake. Grauw, zoals alleen in Nederland een dag in augustus deprimerend kan zijn, zonder ook maar een stiekeme straal zon die bij het ontwaken mijn lichaam kietelt. Weer zo'n dag waarop ik mezelf vervloek dat ik toch niet die vakantie naar een kust met witte stranden heb geboekt. Juni en juli waren heerlijke maanden, de zon en warmte verdrongen elke gedachte aan een verre reis. Bovendien was ik in mei al twee weken met Christel in Ubrique en Marbella geweest, ons jaarlijkse uitstapje naar het gezin dat mijn laarzen maakt. Alle families in Ubrique werken in de leerindustrie. Sommige voor luxe bedrijven, voor Loewe en Louis Vuitton en Gucci, maar dat mogen ze niet vertellen, uit concurrentieoverwegingen. Het is het grote geheim van het witte dorp. Marbella ligt op twee uur rijden, dat plakken we er altijd aan vast om even bij te komen en een lange, koude en vooral natte winter te vergeten. Christel is dol op de jachthaven, Puerto Banús, waar de modewinkeltjes belachelijk duur zijn. Daar vergapen we ons aan de Ferrari's, Lamborghini's en Maserati's en de pompeuze zeiljachten en zwijmelen op een duur terrasje bij de gedachte aan prinsen die ons meenemen voor een tocht naar hun onbetaalbare paradijs. We zijn niet bepaald vies van luxe, maar Puerto Banús is echt zó over de top dat het bijna lachwekkend is.

Met Christel en ook Natasja besloten we deze zomer van Amsterdam zelf te genieten, de terrasjes en

de parken, het strand van Bloemendaal. Het nadeel was dat we gewoon hard moesten doorwerken toen het mooi weer was. En nu de collectie af is, de rust is weergekeerd en we ons eindelijk een maandje vakantie gunnen gaat het in de weerberichten alleen maar over 'wisselvallig' en 'te koud en te nat voor deze tijd van het jaar'. Dat duurt nu al meer dan twee weken. Weg gaan we niet meer, juist tijdens de Parade proberen we altijd in de stad te zijn.

In *De Telegraaf* staat dat het vandaag in Málaga 32 graden wordt en dat de zon er zal schijnen. In Rome hebben ze het nog warmer, in Lissabon is het iets koeler maar staat ook het teken van alleen zon, zonder ook maar een troostrijk half wolkje ervoor. Naar Los Angeles en Singapore en Tel Aviv kijk ik niet eens.

Amsterdam. Regenbui. 18° C.

De telefoon licht op, het volume staat nog uit. Het is Christel.

'Zullen we wel gaan?' vraagt ze.

Natuurlijk gaan we. De Parade is deze week opengegaan, en wat voor weer het ook is, we laten ons niet tegenhouden.

'Maar het is helemaal niet leuk, zo koud en nat. Dan is zelfs op de Parade iedereen chagrijnig. De artiesten ook,' zegt Christel. 'En witte wijn of rosé smaken helemaal niet in de kou en ik ga daar niet op zaterdagavond met een glas thee of een koffie verkeerd zitten.'

'Dan maar geen wijn. Ik ga. Ik ben juist chagrijnig van het binnen zitten. Van de tv. Van de kachel aan. Van het boek dat ik aan het lezen ben, want dat speelt zich af op Ibiza, en elke dag schijnt de zon in dat kutboek en worden stelletjes op zwoele zomeravonden nog verlief-

der op elkaar dan ze al waren.'

'Ja, dat is omdat je er net in begonnen bent, meid, later zal er bedrog en verdriet zijn en wie weet wordt er zelfs iemand vermoord, anders is zo'n boek niks aan. Als je lekker in bed blijft heb je het vanavond nog uit.'

'Ik ga, Chris, vanmiddag.'

'Ik weet het niet, Anoek. Ik zie me al lopen daar, met een regenjas aan.'

'Schijt aan de regen. We doen gewoon alsof het zomer is.'

Ik probeer niet naar buiten te kijken, om in ieder geval overtuigend te klinken. Christel is een beetje een nufje, ze wil altijd kunnen schitteren. Eigenlijk horen we alle drie niet zo op de Parade thuis. Wat onze kleding betreft. En qua make-up misschien ook niet. Ik heb bezoekers ons meewarig zien aankijken, alsof we te mooi waren voor het festival. Of was het laatsdunkend? Maar we hebben het er bijna altijd naar onze zin, we beleven dingen die we anders nooit zien, er is theater zonder twee uur in een zaal te hoeven zitten, want stel dat het tegenvalt, dan zit je tot het einde vast. Dat heb je op de Parade nooit, het is lekker vluchtig en luchtig. Kleine hapjes, net als de tapas die we in Marbella eten en die ze nu ook in een paar Amsterdamse restaurants hebben. Sommige zijn heerlijk, andere vallen een beetje tegen, en die laat je dan liggen.

'Vanmiddag wordt het warmer dan nu,' zeg ik tegen Christel. 'En misschien klaart het op. In de krant staat "regenbui", maar dat kan die van nu zijn.'

'Ik weet het niet. En Natas? Wat zegt die?'

'Die heb ik nog niet gesproken, die slaapt vast nog. Ze had een date gisteren.'

‘O ja. Heb je er al wat van gehoord?’

‘Nee, zeg ik toch net, ik heb haar niet gesproken. Laten we rond twee uur weer bellen, dan kijken we wat we doen.’

Ik leg de telefoon weg, gooi de dikke krant van het bed en trek het dekbed weer over me heen. M'n tepels prikken door de dunne pyjama, het kippenvet staat op mijn armen. De regen buiten klinkt luider dan zojuist. Marilyn Monroe kijkt me breed lachend aan vanaf het voeteneind. Ik gooi een kussen naar haar dikgestifte lippen.

Hij

De druppels van de motregen hechten zich aan mijn wimpers. Wegvegen helpt niet, een paar seconden later zitten er weer nieuwe. Ik fiets door het vochtige gordijn dat de laatste sporen van mijn kater wist. Even heb ik gedacht te gaan lopen, maar dan is het vannacht zo'n eind terug, of Bob zou me met de auto moeten brengen, maar ik wil niet van hem afhankelijk zijn. Appel en Peer komen ook, vanuit Almere. Ze heten Albert en Peter, en voor ons waren ze vanaf de heao altijd Ab en Peet tot een familielid hen vorig jaar tijdens hun bruiloft in een toespraak Appel en Peer noemde. In een melige beschouwing molk hij die vondst maar uit, een appel die niet ver van de boom was gevallen maar wel met de gebakken peren zat en nog talloze referenties die zelfs geen gegniffel in de zaal veroorzaakten. Toen

hij het had over zich vergaloppéren begon iemand te fluiten. Maar nu heten Ab en Peet wel gewoon Appel en Peer. Misschien komen Hendrik-Jan en Robert ook nog, en is het groepje vanavond bijna compleet. Alleen Jan-Willem zal wel weer niet komen, hij is de enige die al kinderen heeft. Nog voor zijn dertigste werd hij vader en sindsdien leidt hij een slavenbestaan, gemangeld tussen werk, kinderen en zijn vrouw, die zelf ook een baan heeft. Waar het plezier van het hebben van kleine kinderen vandaan komt is de vraag die we hem altijd stellen wanneer hij sporadisch op onze vaste vrijdagavond in de kroeg verschijnt en dan antwoordt hij dat het niet altijd even gemakkelijk is maar dat hij ze liever nu al heeft dan over tien of vijftien jaar. Schamper lacht hij dat hij op zijn vijftigste van zijn vrijheid zal genieten terwijl wij dan met artrose achter een kinderwagen lopen en tot over onze rimpelende ellebogen in de strontluiers zitten.

Ik weet niet of ik ooit vader wil zijn, of ik dat wel kan, een kind grootbrengen. Bovendien zou ik daarvoor eerst een vrouw moeten hebben. Een geschikte ook nog, beter niet een als mijn moeder.

De klinkers van de Amsteldijk glimmen in het schaarse licht; het is belachelijk vroeg donker voor de tijd van het jaar. Vanaf het Paradeterrein klinken flarden van muziek op de maat van het geratel van mijn fietsketting. Een meisje met een muts en blonde haren scheert rakelings langs me heen. Ik kijk om, wil haar wat naroeven maar weet niet wat en dan hoor ik de claxon. Ik kijk weer vooruit, twee koplampen, zo laag dat ze bijna de grond raken. Zo dichtbij dat ik er tussendoor lijk te rijden. Wat doet een auto hier? Ik geef

een ruk aan mijn stuur en schamp de stoeprand. Mijn voorwiel klapt opzij en ik verlies mijn evenwicht. Mijn fiets valt naar rechts, een trapper knalt in een van de lampen van de auto, ik val met mijn vierenzeventig kilo op de motorkap. Ik voel het plaatstaal buigen, ik hoor het kraken. Zelf voel ik geen pijn. Naast mijn linkerheup zie ik het logo van Porsche.

‘Godverdegodver, kutfietsers.’ Het portier is opengegaan. Ik herken de stem. En nu ook de auto, vanzelfsprekend. Een 996 Cabriolet. Het speeltje kostte hem 300.000 gulden. Dit is niet de motorkap, die zit aan de achterkant. Ik durf me niet naar Bob om te draaien.

‘Dylan, jij! Godver! Ga van m’n auto af!’

Bob trekt me aan mijn jas naar voren, ik struikel over mijn eigen fiets, mijn handen schrapen over de klinkers, mijn knie knalt tegen het stuur.

‘En wat doe jij hier met een auto, lul!’

‘Klootzak. Mij nog de schuld geven ook? Heb je gezien wat je met de voorklep hebt gedaan?’

Mensen komen om ons heen staan. Iemand helpt me overeind, anderen beginnen Bob uit te schelden. *Aso, arrogante eikel, grachtengordelgek.*

Bob lijkt hen niet te horen.

‘Gelukkig heb ik niet zo’n grote kont, Bob,’ probeer ik de spanning weg te nemen. Beste vrienden, toch?

‘Hier ga je voor dokken, Dylan. *Fucking bastard.*’

Nu pak ik hem beet. ‘Dat niet hè, da’s niet leuk.’

‘Dat ben je toch?’

Ik geef hem met mijn vlakke hand een klap in zijn gezicht. ‘En jij een vieze homo.’

Bob wrijft over zijn wang en begint te lachen. ‘Wat een eikel ben je toch. Precies op mijn auto vallen.’

Ik kan mijn lach ook niet meer inhouden, vergeet mijn geschaafde hand, leun ermee op zijn auto. ‘Wie komt hier nou met een Porsche, lul. En hoe kom je ineens op dat *bastard?*’

Het raakt me niet, het woord. Ik heb het al heel lang niet meer gehoord. Vroeger, in de familie eens, van een achterlijke oom of tante die in de verjaardagskring van saaie stoelen iets met mijn moeder had af te rekenen. Ik heb mezelf nooit zo gezien. Een bastaard. Ik heb geen idee hoe Bob er ineens op is gekomen. Was-ie toch even behoorlijk pissig, denk ik. Omdat ik aan zijn auto heb gezeten. Het meest dierbare, zijn grote liefde. Zo praat hij ook over de wagen, als een vrouw. Hij zegt dat de auto voor de Italianen niet voor niets vrouwelijk is, *la macchina*, net als voor de Fransen. Ik pest hem dan door te stellen dat zijn Porsche Duits is en *das Auto* en *der Wagen* helemaal niets vrouwelijks hebben.

Hij kan de reparatie makkelijk betalen, maar mijn verzekering zal het ook wel dekken. Echt pijn heeft hij er niet aan, dat zijn speeltje naar de garage moet. Hij heeft nog een Mercedes staan.

Ik pak mijn fiets op, draai aan de pedalen en de wiel. Er lijkt niets kapot. Alleen het stuur staat scheef.

‘Gaaf het?’ vraagt een bebaarde gast me.

‘Ja, niks aan de hand.’

Bob roept wat lelijks naar een stelletje dat zijn kenteken noteert en stapt in zijn auto. Hij kijkt me aan en schudt zijn hoofd. ‘Ik zie je zo!’ roept hij.

Ik parkeer m’n fiets tegen een boom, doe hem op slot. M’n linkerhand schrijnt, mijn rechterknie doet pijn, maar ik ga nu niet meer naar huis. Gewoon een whisky erin gooien, dan is alle pijn zo weg. Ondanks het kutweer.